

Степан Бандера

- **Зміст**
  - 1 Родина
  - 2 Дитячі роки (1909–1927)
  - 3 Юність (1927–1934)
  - 4 В ув'язненні. Вихід із в'язниці (1936–1939)
  - 5 Друга світова війна
  - 6 Останні роки
  - 7 Вбивство
  - 8 Вшанування пам'яті
-

Родина

- Батько — Андрій Бандера, греко-католицький священник, був у той час парохом в селі Старий Угринів. Походив із міста Стрий.
  - Мати — Мирослава Бандера, походила зі старої священницької родини (була донькою греко-католицького священника з села Старий Угринів).
  - Діти — Наталя (1941–1985), Андрій (1945-9 липня 1984), Леся (1947–2011) Внучки — Богдана, Олена.
  - Онук — Степан Андрійович Бандера (1969), народився у Вінніпезі (Канада), має диплом Колумбійського університету. Нині працює журналістом, як і його батько, котрий видавав у Канаді англomовну газету Ukrainian Echo.
  - Збереглася детальна автобіографія Степана Бандери
-

Дитячі роки

- Дитинство Степан провів в [Старому Угринові](#), в домі своїх батьків і дідів, виростаючи в атмосфері українського патріотизму та живих національно-культурних, політичних і суспільних зацікавлень. Фронти [Першої світової війни](#) чотири рази в [1914–1915](#) і [1917](#) роках пересувалися через його рідне село. Літом [1917](#) року жителі [Галичини](#) стали свідками проявів національно-революційних зрушень та революції в армії царської [Росії](#). У своїй автобіографії Степан Бандера згадує також про «велику різницю між українськими та московськими військовими частинами».
- З самого дитинства С. Бандера був свідком відродження і будови української держави. З листопада [1918](#) р. його батько був послом до парламенту [Західньо-Української Народньої Республіки](#) — [Української Національної Ради](#) в [Станіславі](#) і брав активну участь у формуванні державного життя в [Калушині](#).
- У вересні, або жовтні [1919](#) року Степан Бандера вступив до української гімназії в [Стрию](#), де вчився до [1927](#) року. В третьому класі (від [1922](#) р.) він стає учасником [Пласту](#); у [Стрию](#) був у 5-му пластовому курені імені князя [Ярослава Осмомисла](#), а після закінчення гімназії — в 2-му курені старших пластунів «Загін Червона Калина».
- Весною [1922](#) р. від [туберкульозу](#) горла помирає його мати.

Будинок в [Старому Угринові](#), де Бандера народився і провів перші 10 років життя

ЮНІСТЬ

- В середині 1927 року Бандера успішно склав випускні іспити в гімназії і вирішив поступати в [Українську господарську академію в Подебрадах \(Чехословаччина\)](#), проте польська влада відмовила в наданні молодій людині закордонного паспорта, і він був змушений на рік залишитися в Старому Угринові. У [1927–1928](#) роках Степан Бандера займався культурно-освітньою та господарською діяльністю в рідному селі (працював у читальні «Просвіти», провадив театральну-аматорський гурток і хор, заснував руханкове товариство «Луг» і належав до засновників кооперативів). При цьому керував організаційно-вишкільною роботою по лінії підпільної УВО в довколишніх селах.
- У вересні [1928](#) року він переїхав до [Львова](#) і тут записався на агрономічний відділ [Високої Політехнічної Школи](#), де вчився до [1933](#) року. Перед дипломним іспитом через політичну діяльність його було арештовано і ув'язнено.

Степан Бандера в Пласті (1923 рік)

- Був членом українського товариства студентів політехніки «Основа» та членом управи Кружка студентів-рільників. Деякий час працював в бюро товариства Сільський Господар, що займався розвитком агрокультури на західних українських землях. З товариством «Просвіта» їздив по неділях та святах в поїздки в довколишні села Львівщини з доповідями та на допомогу в організації інших подій. У ділянці молодіжних і спортивно-руханкових організацій був активним передусім у Пласті, як член 2-го куреня старших пластунів «Загін Червона Калина», в Українському Студентському Спортовому Клубі (УССК), а деякий час теж у товариствах «Сокіл-Батько» і «Луг» у Львові. Займався бігом, плаванням, лещатарством, мандрівництвом. У вільний час залюбки грав у шахи, крім того співав у хорі та грав на гітарі і мандоліні. Не палив і не вживав алкоголю.
- У 1932–1933 рр. виконував функцію заступника крайового провідника, а в середині 1933 р. був призначений крайовим провідником ОУН і крайового коменданта УВО на ЗУЗ. В липні 1932 р. У 1933 р. брав участь в конференціях в Берліні і в Гданську.
- Під керівництвом Бандери ОУН відходить від експропріаційних акцій і починає серію каральних акцій проти представників польської окупаційної влади. У цей період ОУНівцями було здійснено три політичних вбивства, що отримали значний розголос — шкільного куратора Гадомського, звинувачуваного у нищенні поляками українського шкільництва та полонізації, працівника ГПУ Олексія Майлова як протест проти Голодомору в Україні та вбивство міністра внутрішніх справ Перацького, за якого польська влада провела криваві акції «пацифікації» (умиротворення) українців. Степан Бандера здійснював загальне керівництво замахами на Майлова і Перацького.

21 жовтня 1928: Генеральна рада «Загону Червона калина» в Академічному домі у Львові. Зліва праворуч сидять: Степан Охримович, Володимир Калинович, Володимир Ерденбергер, Свген Пеленський, Богдан Чехут, Осип Грицак, Роман Ерденбергер, Михайло Поточняк. Стоять: Осип Тюшка, нн, Осип Каратницький, Степан Бандера, Юліан Гошовський, Ярослав Рак, Ярослав Падох, Роман Щуровський

В ув'язненні. Вихід із в'язниці (1936–1939)

- У червні 1934 року був ув'язнений польською поліцією і перебував під слідством у в'язницях Львова, Кракова й Варшави до кінця 1935 року. З 18 листопада 1935 до 13 січня 1936 проходив Варшавський процес, на якому Бандера, разом з 11 іншими обвинуваченими, був суджений за приналежність до ОУН та за організацію вбивства міністра внутрішніх справ Польщі Броніслава Перацького. Бандеру засудили до смертної кари, яку замінено на довічне ув'язнення. Після того він сидів у в'язницях «Święty Krzyż» («Святий Хрест») коло Кельц, у Вронках коло Познаня і в Бересті до вересня 1939 року. 13 вересня, коли положення польських військ на тому відтинку стало критичним, в'язнична адміністрація і сторожа поспішно евакуювалися, в'язні вийшли на волю.
  - У першій половині січня 1940 року Бандера прибув до Італії. Був у Римі, де станицею ОУН керував професор Євген Онацький. Там він зустрівся з своїм братом Олександром, який жив у Римі від 1933–1934, студіював і захистив докторат з політично-економічних наук, одружився і працював у нашій місцевій станиці.
-

Друга світова війна

- Одразу після виходу на волю, у вересні 1939 року, він очолює революційний провід ОУН та одразу ж веде переговори з військовим керівництвом гітлерівської Німеччини про спільну боротьбу проти російсько-більшовицьких окупантів, які, на той момент, згідно таємного [Пакту Молотова-Ріббентропа](#), окупували західноукраїнські землі. Основною ціллю Бандери при співпраці з німцями було створення незалежної української держави.
- Використавши протиріччя всередині гітлерівської адміністрації створюється північний український легіон "Нахтігаль", командир Роман Шухевич, та південний "Роланд". Ці військові утворення, за задумом ОУН, повинні були стати основою української армії після проголошення незалежності. З початку війни вони офіційно не входили до складу німецької армії, мали відмінну форму, носили тризуб та йшли в бій під синьо-жовтим прапором.
- 22 червня 1941 року гітлерівська Німеччина, порушивши [умови Пакту Молотова-Ріббентропа](#), нападає на Радянський Союз. А вже 30 червня 1941 року, легіон "Нахтігаль", на чолі з Романом Шухевичем, входить до Львова, захоплює стратегічні об'єкти міста, і в той же день відбувається проголошення Акту відновлення Української державності. Голові Національних Зборів Ярославу Стецьку було доручено організувати українські владні структури.
- 22 червня 1941 року гітлерівська Німеччина, порушивши [умови Пакту Молотова-Ріббентропа](#), нападає на Радянський Союз. А вже 30 червня 1941 року, легіон "Нахтігаль", на чолі з Романом Шухевичем, входить до Львова, захоплює стратегічні об'єкти міста, і в той же день відбувається проголошення Акту відновлення Української державності. Голові Національних Зборів Ярославу Стецьку було доручено організувати українські владні структури.

***«З москалями нема спільної мови»
— Степан Бандера***

- На такі дії українських незалежників німецька влада відповіла, спочатку, ультиматумом негайно скасувати Акт, а коли вони відмовилися виконати умови гітлерівців, проти них був застосований масовий терор. Сотні учасників так званої "Бандерівської диверсії" були арештовані та кинуті у тюрми. Така сама доля спіткала і Степана Бандеру, його заарештували у Кракові. Двох його братів Василя та Олексу було на смерть замордовано у польському концтаборі Auschwitz. Обидва українські легіони "Нахтігаль" та "Роланд", після відмови підкорятися німцям, були розформовані та роззброєні. Але, незважаючи на це, саме вояки цих підрозділів пізніше стануть ядром УПА (Української Повстанської Армії).
  - Через несприятливий хід війни, німці, в грудні 1944 року випускають Степана з під варти та починають переговори про спільні дії проти більшовиків. Основними вимогами Бандери залишалися визнання Німеччиною Акту відновлення Української державності, та можливість створення незалежної української армії. Але дані цілі не були реалізовані, оскільки радянські війська невдовзі захопили Західну Україну, а 7 травня 1945 року гітлерівська Німеччина підписала Акт про капітуляцію.
  - Подальша боротьба за незалежність розгорнулася на теренах Західної та Великої України вже проти радянської окупаційної влади, та активно продовжувалася до 1955 року . Керував антирадянським спротивом Бандера з-за кордону.
-

Останні роки

- Напруженими для сім'ї були повоєнні роки, адже радянські спецслужби полювали не лише за провідником національного руху, а й за його дітьми. Наприклад, до [1948](#) року сім'я шість разів змінюватиме місця проживання: [Берлін](#), [Інсбрук](#), [Зеефельд](#), [Мюнхен](#), [Гільдесгайм](#), [Штарнберг](#). Зрештою, через необхідність дати доньці хорошу освіту, сім'я у [1954](#) році остаточно переїжджає до німецького міста [Мюнхен](#) ([Баварія](#)). Батьки намагались приховати від Наталки важливість персони її батька, щоб не наражати дівчинку на небезпеку. Спогади Наталки, доньки Степана Бандери, про той час:

Маючи тринадцять років, я почала читати українські газети і читала багато про Степана Бандеру. З бігом часу, на підставі різних спостережень, постійної зміни прізвища, як і через факт, що навколо мого батька завжди було багато людей, в мене виникли певні здогади. Коли раз один знайомий проговорився, то я вже була певна, що Бандера — це мій батько.

- Саме в Мюнхені Степан Бандера провів останні роки життя, проживаючи під паспортом на ім'я [Штефан Попель](#). За однією з версій, паспорт залишився йому від львівського [шахіста Стефана Попеля](#), який у [1944](#) р. покинув Україну, на поч. 1950-х років жив у [Парижі](#), а в [1956](#) переїхав до [США](#).

*«Нашим природним середовищем стало вже змагання, змістом нашого життя — боротьба»
— Степан Бандера*

Вбивство

- 15 жовтня 1959 року в Мюнхені **Степан Бандера** був убитий. Як пізніше встановлять німецькі слідчі, вбивство скоїв агент КГБ українського походження Богдан Сташинський, вистріливши йому в обличчя розчином ціаністого калію.
- В форматі радянської історичної концепції Бандера розглядається як колаборант, злочинець та зрадник власного народу, а його прихильників прирівнюють до фашистів з якими героїчно боролася радянська держава.
- Але, з розпадом СРСР та відновленням України як незалежної держави в 1991 році, з'явилася кардинально протилежна радянській, українська точка зору на постать Степана Бандери. Більше того, історія визвольних змагань українського народу у 20-му столітті нерозривно пов'язана саме з його іменем.

*«Розділені кордоном смерті, але з'єднані зв'язком віри, ідеї і любові — живі та померлі можуть собі взаємно помагати перед Богом і через Бога»
— Степан Бандера*

- Проте складні спори на цю тему тривають в українському суспільстві й досі. Особливо загострилися вони після того, як у 2004 році тодішній президент України Віктор Ющенко присвоїв Степану Бандері звання Героя України, яке згодом, у 2010 році, було відмінене Донецьким окружним адміністративним судом.
- Той факт, що в інтерактивному проекті телеканалу Інтер "Великі Українці" С. Бандера посів почесне 3-тє місце, після Ярослава Мудрого та Миколи Амосова, говорить про його високий авторитет серед українців.
- Однозначно тільки одне: кожна незалежна нація має право на своїх героїв, незважаючи на те, що вони не завжди позитивно сприймаються представниками інших націй.

*«Хоч які великі жертви — боротьба
конечна»
— Степан Бандера*

ВИСНОВОК

- Знищення Бандери не вирішило жодного із завдань, які ставило перед собою КГБ. 55 років тому він загинув фізично, і відтоді посів своє місце в духовному полі України, в тому ланцюгу "мертвих, живих і ненароджених".

Ось так ми дослідили образ Бандери у історичному плані. Думаю, що вийдуть не тільки історичні, а й художні твори, які розкажуть нам про цю незвичайну людину. Це питання часу!

Учитель. Пам'ятаймо не тільки ім'я Степана Бандери, а й інших видатних борців, які поклали своє життя на вівтар боротьби за свободу й незалежність Української держави. Сьогоднішній день, урок нехай не стане для нас каменем спотикання, а нехай допоможе нам відкрити у собі камінь наріжний.

**Слава Україні!
Героям слава!**
